

MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM
V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

1. Charakteristika špecializačného odboru

Pracovné lekárstvo je špecializačný odbor zaoberajúci sa vplyvmi práce a pracovných podmienok na zdravotný stav pracovníkov, diagnostikou a diferenciálnou diagnostikou, liečbou, prevenciou a posudkovými aspektmi chorôb spôsobených alebo zhoršovaných pracovnými podmienkami ako aj dohľadom nad dodržiavaním zdravých pracovných podmienok. Cieľom pracovného lekárstva je zabrániť poškodeniu zdravia pracovníkov škodlivými faktormi práce, zlepšiť ich zdravotný stav a udržiavať zdravotnú spôsobilosť na prácu.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 4 roky.

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

Odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolání lekár.¹⁾

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

A.1 Spoločný internistický kmeň v trvaní 24 mesiacov

1. etiológia, patogenéza, klinická symptomatológia, diagnostika, diferenciálna diagnostika, liečba a prevencia vnútorných chorôb,
2. indikácie, kontraindikácie, interpretácia výsledkov diagnostických a terapeutických výkonov, laboratórnych a pomocných vyšetrení vo vnútornom lekárstve,
3. diagnostické a liečebné postupy pri zlyhávaní vnútorných orgánov a systémov (napríklad srdce, pľúca, obličky, pečeň),
4. základy intenzívnej starostlivosti, monitorovanie, diagnostické a liečebné postupy pri naliehavých situáciách vo vnútornom lekárstve,
5. princípy a prax ústavnej a ambulantnej zdravotnej starostlivosti o chorých s vnútornými chorobami,

¹⁾ § 33 a 33a zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

6. indikácie a interpretácia konziliárnych vyšetrení v internistickej praxi.

Súčasťou vzdelávania v rámci spoločného internistického kmeňa je aj účasť lekára, najmenej jedenkrát ročne, na internistickom podujatí (napríklad Dérerov memoriál, Internistický deň alebo Kongres internej medicíny).

A.2 Vzdelávanie v odbore pracovné lekárstvo v trvaní 24 mesiacov

1. vzťah práce a zdravia, podpora zdravia, choroba ovplyvnená prácou alebo pracovným prostredím, iné poškodenie zdravia pri práci, ohrozenie chorobou z povolania,
2. etiológia a patogenéza, klinický obraz, diagnostika a diferenciálna diagnostika, liečba a prevencia poškodení zdravia u pracovníkov vystavených expozícii fyzikálnym, chemickým, biologickým a psychosociálnym faktorom pracovného prostredia,
3. indikácie a interpretácia laboratórnych a pomocných vyšetrení v pracovnom lekárstve,
4. etiológia, patogenéza, klinický obraz, diagnostika, diferenciálna diagnostika, vyšetrovacie metódy a liečba intoxikácií,
5. posudzovanie, hlásenie a odškodňovanie chorôb z povolania, profesionálnych intoxikácií a iných poškodení zdravia pri práci, systém sociálneho zabezpečenia,
6. organizácia, vykonávanie a hodnotenie lekárskeho preventívneho prehliadok zamestnancov, kontraindikácie na výkon práce vo vzťahu k rizikovým faktorom práce, podľa osobitných predpisov, posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu,
7. fyzikálne, chemické, biologické a psychosociálne faktory pracovného prostredia z pohľadu preventívneho pracovného lekárstva, ich identifikácia a metódy objektivizácie,
8. základy fyziológie práce, ergonómie, psychológie práce, biologické expozičné testy, princípy primárnej prevencie poškodení zdravia z práce, základy ochrany a podpory zdravia zamestnancov – intervenčné programy,
9. pracovné zdravotné služby – aktivity, kompetencie,
10. nové trendy v pracovnom lekárstve.

A.3 Všeobecné témy

1. zdravotnícka legislatíva,
2. zdravotnícka etika,
3. systém verejného zdravotného poistenia,
4. práva pacienta, vrátane práv osôb so zdravotným postihnutím,
5. legislatíva v oblasti poškodenia zdravia pri práci.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.3 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Spoločný internistický kmeň v trvaní 24 mesiacov

B.1.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet	
	asistencia	samostatne
štandardná ústavná klinická prax: prijatie pacienta, anamnéza, fyzikálne vyšetrenie, popis elektrokardiografického vyšetrenia (EKG), popis röntgenologickej (RTG) snímky hrudníka, interpretácia pomocných, laboratórnych a konziliárnych vyšetrení, sledovanie a liečba, prepustenie pacienta	-	400 pacientov
popis EKG	-	400
popis RTG snímky hrudníka	-	400
popis RTG snímky brucha	-	50
venepunkcia, zavedenie venózneho katétra	-	50
infúzna a injekčná liečba	-	50
odber artériovej krvi, interpretácia vyšetrení	-	20
transfúzia krvi a krvných prípravkov	-	20
vyšetrenie krvného náteru	-	20
vyšetrenie moču a močového sedimentu	-	20
punkcie telových dutín	-	20
odsávanie sekrétu z dýchacích ciest, inhalačná liečba, ventilácia	-	20
katetrizácia močového mechúra u muža a u ženy	-	20
zavedenie sondy do hornej časti gastrointestinálneho traktu	-	8
zavedenie centrálného venózneho katétra	5	-
tracheálna intubácia	5	-
defibrilácia, kardioverzia	5	-
echokardiografia	20	-
funkčné vyšetrenie kardiovaskulárneho systému (napríklad 24-hodinový záznam EKG, krvného tlaku, ergometria, „head-up tilt“ test)	20	-
funkčné vyšetrenie respiračného systému: spirometria, bronchoskopia	20	-
rádiodiagnostika: intervenčná rádiológia, počítačová tomografia, magnetická rezonancia, rádionuklidové vyšetrenie, pozitronová emisná tomografia	40	-
ultrasonografia: abdomenu, štítnej žľazy, duplexná ultrasonografia ciev	40	-
gastrointestinálna endoskopia: ezofagoskopia, gastroskopia, kolonoskopia	30	-
biopsia orgánov a tkanív (napríklad kostná dreň, pečeň, oblička, štítna žľaza)	10	-
pitva	5	-

Lekár po absolvovaní trojmesačnej odbornej zdravotníckej praxe na oddelení vnútorného lekárstva, vrátane ktorej absolvoval jeden mesiac na jednotke intenzívnej starostlivosti (JIS), vykonáva aj ústavné pohotovostné služby pod dohľadom lekára špecialistu.

B.1.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe

Spoločný internistický kmeň trvá 24 mesiacov, z toho 15 mesiacov na pracovisku vnútorného lekárstva a 9 mesiacov na ďalších predpísaných klinických pracoviskách.

Pracovisko	Dĺžka
štandardné oddelenie-vnútorného lekárstva alebo klinika; v prípade, že kmeňovým pracoviskom lekára je vysokošpecializované centrum v odbore kardiológia; angiológia; endokrinológia; diabetológia, poruchy látkovej premeny a výživy; hematológia a transfúziológia, pneumológia a ftizeológia alebo reumatológia, je možné so súhlasom odborného garanta špecializačného štúdia absolvovať 3 mesiace povinnej lôžkovej praxe na tomto pracovisku	15 mesiacov
JIS (internistická, metabolická alebo koronárna)	2 mesiace
príjmová ambulancia oddelenia vnútorného lekárstva alebo centrálné príjmové oddelenie nemocnice	2 mesiace
voliteľný internistický odbor (napríklad gastroenterológia, kardiológia, geriatria, pneumológia a ftizeológia, hematológia a transfúziológia, vnútorné lekárstvo) po dohode so školiteľom špecializačného štúdia	2 mesiace
chirurgické oddelenie	2 mesiace
oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny	1 mesiac

B.2 Vzdelávanie v odbore pracovné lekárstvo v trvaní 24 mesiacov

B.2.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet
prijatie a vyšetrenie pacienta pri hospitalizácii (anamnéza, fyzikálne vyšetrenie, popis elektrokardiografického vyšetrenia, popis röntgenologickej snímky hrudníka, interpretácia ďalších pomocných, laboratórnych a konziliárnych vyšetrení, epikríza, dispenzarizácia a liečba, prepustenie z hospitalizácie)	100
vyšetrenie pacienta na ambulancii (anamnéza, fyzikálne vyšetrenie, popis elektrokardiografického vyšetrenia, popis röntgenologickej snímky hrudníka, interpretácia pomocných, laboratórnych a konziliárnych vyšetrení, liečba, posúdenie vhodnosti pracovného zaradenia, ďalší manažment pacienta)	100
vykonávanie lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci	100

interpretácia nálezov a hodnotenie celkového zdravotného stavu pacienta vo vzťahu k jeho profesii, vyhodnotenie závažnosti nálezov pri mozgovej chorobe z povolania alebo pri ohrození chorobou z povolania, vyžiadanie prešetrenia vykonávanej práce, hlásenie chorôb z povolania	100
posúdenie správy regionálneho úradu verejného zdravotníctva o prešetrení vykonávanej práce vo vzťahu k mozgovej chorobe z povolania.	50
hodnotenie rádiogramu pľúc podľa ILO klasifikácie pneumokonióz	100
vykonanie a interpretácia spirometrického vyšetrenia, vrátane krivky prietok-objem	100
vyhodnotenie EKG.	100
funkčné vyšetrenie kardiovaskulárneho a respiračného systému (záťažové EKG, Holter monitorovanie krvného tlaku a EKG, spiroergometrie, bronchoprovokačné testy,...)	20
vykonanie chladových testov a pletyzmografických vyšetrení	20
vyhodnotenie záznamov pletyzmografických vyšetrení	100
indikácie a interpretácia výsledkov základných USG vyšetrení muskuloskeletálneho aparátu.	50
indikácie a zhodnotenie výsledkov EMG vyšetrení	50
hodnotenie a interpretácia tónovej audiometrie s vyhodnotením celkovej straty sluchu	50
indikácie a hodnotenie výsledkov CT a MRI vyšetrení	50
oboznámenie sa s princípmi metód toxikologickej analýzy v pracovnom lekárstve pri akútnych a chronických intoxikáciách, biologické expozičné testy, ciele odbery biologického materiálu na toxikologické vyšetrenie	10
posúdenie zdravotnej spôsobilosti na prácu na základe aktuálneho zdravotného stavu so zreteľom na príslušné kontraindikácie v zmysle právnych predpisov	100
účasť na prešetrovaní vykonávanej práce u zamestnávateľa a vyhotovenie správy pre lekára kliniky alebo oddelenia pracovného lekárstva a toxikológie	10
vyhodnotenie pracovného miesta z ergonomického hľadiska	2
posúdenie záverov protokolov o objektivizácii faktorov pracovného prostredia	10
vypracovanie posudku o riziku fyzickej a psychickej záťaže, vibrácií, chemických látok, biologických faktorov	10
aplikácia právnych predpisov v oblasti ochrany a podpory zdravia a bezpečnosti pri práci	5
aktívna účasť pri výchove k ochrane a podpore zdravia zamestnancov a zamestnávateľov	3

B.2.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe

Pracovisko	Dĺžka
klinika pracovného lekárstva, z toho: <ul style="list-style-type: none">• lôžkové oddelenie• ambulancia	12 mesiacov, z toho: 8 mesiacov 4 mesiace
pracovná zdravotná služba	4 mesiace
ortopédia	3 týždne
neuroológia	3 týždne
ORL	2 týždne
pneumológia	2 týždne
imunoalergológia	2 týždne
angiológia	2 týždne
dermatovenerológia	2 týždne
odbor preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ	4 mesiace

C. Návrik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C. absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu v období kratšom ako 10 rokov, nemusí ich opakovane absolvovať.

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou.

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

A. Po absolvovaní spoločného internistického kmeňa

1. spôsobilosť samostatnej práce na lôžkovom oddelení,
2. ovládať základné diagnostické a liečebné postupy pri chorobách vnútorných orgánov,
3. zvládnuť naliehavé situácie vo vnútornom lekárstve, vrátane KPCR,
4. samostatne vykonávať ústavné pohotovostné služby na lôžkovom oddelení a na oddelení urgentného príjmu,
5. samostatne interpretovať výsledky laboratórnych a pomocných vyšetrení vo vnútornom lekárstve, indikácie a interpretácie konziliárnych vyšetrení.

B. Po absolvovaní špecializačného štúdia

1. samostatne pracovať na lôžkovej časti kliniky alebo oddelenia pracovného lekárstva a toxikológie,
2. samostatne pracovať na ambulancii kliniky alebo oddelenia pracovného lekárstva a toxikológie,
3. samostatne pracovať v tíme alebo ako vedúci tímu Pracovnej zdravotnej služby.